

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr.24-78-7058

Chișinău

18 iulie 2022

**Ministerul Muncii și Protecției Sociale
(convocare)
Ministerul Finanțelor
Ministerul Educației și Cercetării
Ministerul Sănătății**

**Copie: Consiliul municipal Chișinău
Consiliul municipal Bălți
Comitetul executiv al UTA Găgăuzia
Consiliile Raionale (conform listei)
Oficiul Avocatului Poporului (Ombudsman)**

Se remite pentru examinare și întreprindere a măsurilor ce se impun Decizia Comisiei drepturile omului și relații interetnice CDO-06 nr. 303 din 5 iulie 2022 privind controlul parlamentar asupra respectării drepturilor copilului la îngrijire familială substitutivă acordată de un asistent parental profesionist, ca serviciu social specializat (*se anexează*).

În context, rog prezentarea până la 16 septembrie 2022 Ministerului Muncii și Protecției Sociale a informației relevante pentru elaborarea Raportului compilat privind implementarea Deciziei CDO-06 nr. 303 din 5 iulie 2022, care va fi transmis până la data de 30 septembrie 2022 Comisiei drepturile omului și relații interetnice, cu informarea Guvernului.

Secretar general adjunct al Guvernului /semnat electronic/ Svetlana ȚURCANU

Ex. Svetlana Mirca Tel: 022 250 237

Email: svetlana.mirca@gov.md

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

14 iulie 2022

Comisia drepturile omului și relații interetnice

**Doamnei Natalia GAVRILIȚA,
Prim-ministru al Republicii Moldova**

Stimată Doamnă Prim-ministru,

Vă remitem Decizia Comisiei drepturile omului și relații interetnice "Privind controlul parlamentar asupra respectării drepturilor copilului la îngrijire familială substitutivă acordată de un asistent parental profesionist, ca serviciu social specializat", adoptată cu votul unanim al membrilor prezenți la ședință, ca urmare a audierilor publice din data de 05 iulie 2022 (se anexează).

Audierile s-au desfășurat în contextul realizării funcției de control parlamentar, în conformitate cu articolele 22 și 111 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și în conformitate cu Planul de acțiuni al Comisiei drepturile omului și relații interetnice pentru anul 2022, aprobat pe 2 februarie curent.

Comisia drepturile omului și relații interetnice a remis Decizia CDO-06 nr.303 din 05 iulie 2022 în adresa ministerelor vizate. În acest context, solicităm respectuos să asigurați îndeplinirea recomandărilor formulate în Decizie de către ministere și alte instituții subordonate Guvernului, stabilind în acest sens un mecanism specific de coordonare a procesului și de raportare Comisiei drepturile omului și relații interetnice a realizărilor. Totodată, rog ca Decizia să fie remisă și autorităților publice locale.

Reieșind din prevederile art.111 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 797/1996, Comisia drepturile omului și relații interetnice solicită respectuos de a fi informată până la data de 30 septembrie 2022 cu referire la implementarea recomandărilor expuse în Decizia Comisiei.

Cu respect,

**Grigore NOVAC,
Președintele Comisiei**

St. Turcanu
t.022 820562

Comisia drepturile omului și relații interetnice

DECIZIE

privind controlul parlamentar asupra respectării drepturilor copilului la îngrijire familială substitutivă acordată de un asistent parental profesionist, ca serviciu social specializat

Relevând faptul că funcționarea eficientă a sistemului de protecție a copilului din Republica Moldova și alinierea acestuia la standardele și angajamentele europene și internaționale este indispensabilă procesului de reducere a numărului copiilor instituționalizați, de (re)integrare a acestora în familie și de asigurare a interesului superior al copilului.

Constatând că, studiile demonstrează efectele negative ale instituționalizării și separării copilului de mediul familial, cum ar fi: subdezvoltare intelectuală, capacitate redusă de adaptabilitate și integrare socială, abilități limitate pentru trai independent, risc de dezvoltare a comportamentelor antisociale, delictive, consum de alcool și droguri, dependență de asistența sistemului de protecție.

Conștientizând faptul că, instituționalizarea rezultă în creșterea pe termen lung a costurilor cumulative pentru protecția și asistența acestui grup de copii. Or, consecințele instituționalizării asupra copiilor de vârstă fragedă sunt cel mai greu de recuperat, în primul rând datorită lipsei de afecțiune interpersonală și atașament în primii ani de viață, care conduce la dereglări în dezvoltarea psihoemoțională și intelectuală ulterioară a copiilor.

În vederea asigurării aplicării eficiente a legislației privind asistența socială specializată ce oferă copiilor îngrijire familială substitutivă în familia unui asistent parental profesionist, precum și pentru a determina necesitatea îmbunătățirii implementării acesteia, Comisia drepturile omului și relații interetnice realizează controlul parlamentar la subiectul menționat.

Scopul acțiunii este de a monitoriza aplicabilitatea, stabilitatea și predictibilitatea legislației în domeniu, determinarea gradului de îndeplinire a obiectivelor și a scopului cadrului normativ, stabilirea gradului de punere în aplicare a cadrului juridic secundar, identificarea modificărilor ce trebuie operate în legislație, precum și promovarea unui sistem de protecție a copilului bazat pe faptul că, **în toate deciziile care îi privesc pe copii, interesele superioare ale copilului trebuie luate în considerare cu prioritate.**

În conformitate cu articolele 22 și 111 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 797/1996, Comisia drepturile omului și relații interetnice adoptă prezenta Decizie.

Art.1. – Se ia act de informația prezentată de către dna Maia BĂNĂRESCU, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului, de către reprezentanții Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a Ministerului Finanțelor, precum și de opiniile deputaților Comisiei drepturile omului și relații interetnice a Parlamentului Republicii Moldova, expuse în cadrul audierii.

Art.2. – (1) Se apreciază informarea membrilor Comisiei despre: realizările în domeniul promovării unui sistem de protecție a copilului bazat pe respectarea drepturilor omului și asigurarea interesului superior al copilului în Republica Moldova; monitorizarea și asigurarea respectării drepturilor copiilor ce beneficiază de Serviciul de Asistență Parentală Profesională; aplicarea programelor educaționale, complexitatea asistenței și consilierii acordate copiilor în vederea asigurării unui mediu favorabil dezvoltării copilului rămas fără ocrotire părintească; funcționarea mecanismelor de motivare, inclusiv financiară, a asistenților parentali profesioniști; evoluțiile în soluționarea problemelor cu care se confruntă asistenții parentali profesioniști; problemele, realizările și perspectivele implementării legislației în domeniul asistenței sociale specializate, etc.

(2) Comisia concluzionează că, eforturile conjugate a tuturor autorităților responsabile, orientate pe măsuri de dezinstituționalizare a copiilor, pe de o parte, și prevenirea separării copiilor de mediul familial, pe de altă parte, precum și consolidarea capacităților de susținere financiară adecvată a asistenților parentali profesioniști, pot contribui la realizarea eficientă a dreptului copilului la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.

(3) Se remarcă că, ratificând Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, statul și-a asumat obligația de a adopta măsuri corespunzătoare pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și să ofere, în caz de nevoie, o asistență materială și programe de sprijin, în special în ceea ce privește alimentația, îmbrăcămintea și locuința.

Art.3. – (1) Se constată că există anumite impedimente în procesul de aplicare a cadrului normativ în domeniul asistenței sociale specializate, în partea ce ține de remunerarea adecvată a asistenților parentali profesioniști. Or, asistentul parental profesionist este în activitate 24/24 ore, 7 zile pe săptămână, iar salariul actual prevăzut de lege pentru 8 ore de muncă, 5 zile pe săptămână, nu corespunde timpului real lucrat de asistenții parentali

profesioniști. Totodată, salariul trebuie să corespundă și numărului de copii plasați în familiile asistenților parentali profesioniști, iar la moment se achită același salariu, indiferent de numărul de copii din plasament.

(2) Se atestă că, o altă problemă majoră ține de mărimea mică a indemnizației acordate copilului, care nu acoperă cheltuielile necesităților specifice ale copilului, mai ales în contextul creșterii prețurilor de consum. Astfel, se impune majorarea și ajustarea urgentă a indemnizației pentru copil la valoarea coșului minim de consum, cu recalculare anuală în funcție de inflația anuală. Or, copiii rămași fără ocrotire părintească sunt copii din familii defavorizate, copii subnutriți cu multiple probleme de sănătate și de comportament, copii care mai au frați/surori în instituții de plasament, copii a căror mame sunt deținute în penitenciare, etc.

Art.4. – (1) În vederea implementării eficiente a Legii asistenței sociale nr.547-XV din 25 decembrie 2003, a Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență parentală profesionistă și a standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.760 din 17.09.2014, a cadrului normativ conex, a asigurării îngrijirii copilului în conformitate cu necesitățile individuale de asistență și dezvoltare ale acestuia, a facilitării (re)integrării familiale și sociale a copilului, ținând cont de necesitățile individuale de asistență și dezvoltare ale acestuia, Guvernul, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, autoritățile administrației publice locale, precum și alte autorități competente, vor examina recomandările formulate în prezenta decizie și se vor implica plenar pentru a asigura implementarea acestora.

(2) Guvernul va informa Comisia drepturile omului și relații interetnice despre realizarea prezentei decizii până pe 30 septembrie 2022.

Art.5. – Guvernul:

a) va elabora politicile sale de domeniu ținând cont de prevederile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, de documentele ONU privind îngrijirea alternativă a copiilor, de normele tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, de prevederile Constituției Republicii Moldova și a cadrului normativ pentru protecția copilului;

b) va asigura un cadru normativ național ajustat la standardele internaționale în domeniul îngrijirii familiale substitutive, bazându-se pe actele normative internaționale, precum și pe cele mai bune practici menite să protejeze copiii de orice gen de discriminare, să le asigure o bună securitate socială și condiții pentru dezvoltare intelectuală și fizică cât mai bună;

c) va actualiza documentele de politici publice în domeniul protecției copiilor, cu aplicabilitate pe termen mediu;

d) va asigura ca toate instrumentele legislative/normative naționale cu privire la drepturile copilului să fie acoperite de finanțare suficientă;

e) va acționa ferm pentru a majora urgent salariul asistenților parentali profesioniști, prin introducerea modificărilor corespunzătoare în Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;

f) va majora și ajusta urgent indemnizația pentru copil la valoarea coșului minim de consum, cu recalculare anuală în funcție de inflația anuală, pentru a compensa cheltuielile necesităților specifice ale copilului;

g) va identifica noi mecanisme atractive de motivare a personalului care activează în Serviciul de asistență parentală profesionistă (inclusiv, în cooperare cu partenerii de dezvoltare, organizațiile internaționale);

h) va crea un grup de lucru pe platforma guvernamentală, din componența căruia să facă parte reprezentanții autorităților publice competente, reprezentanții autorităților publice locale, reprezentanții asistenților parentali profesioniști și experți, pentru a evalua necesitățile sistemului de asistență parentală profesionistă și soluțiile practice la problemele existente, precum și pentru a definitiva propuneri de modificare a legislației în domeniu;

i) va asigura implementarea integrală a cadrului normativ privind asistența parentală profesionistă ca serviciu social specializat, dar și va identifica mecanismele de îmbunătățire a implementării legislației în domeniu;

j) va asigura implementarea Programului Național pentru Protecția Copilului pe anii 2022-2026 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia, ca program de politici publice menit să consolideze sistemul de protecție socială a copilului din Republica Moldova, pentru a răspunde prompt și eficient la nevoile fiecărui copil;

k) va susține, inclusiv financiar, serviciile sociale specializate destinate copiilor pentru a contribui la realizarea eficientă a dreptului oricărui copil la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială;

l) va evalua activitatea autorităților tutelare în vederea determinării eficienței acestora și pentru a constata suficiența resurselor, și a instrumentelor necesare pentru identificarea timpurie și evaluarea copiilor în situație de risc, contribuind la prevenirea separării copiilor de mediul familial;

m) va acorda suportul necesar autorităților administrației publice locale pentru consolidarea activității comisiilor pentru protecția copilului aflat în dificultate și pentru a contribui la uniformizarea practicilor pe componenta prevenirii separării copilului de mediul familial;

n) va promova modificarea legislației, în vederea instituirii funcției de specialist pentru protecția drepturilor copilului în cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, care ar avea competențele și formarea profesională necesare;

o) va revedea prevederile legale referitoare la integrarea fraților în cazul când ei nu se cunosc sau unul din ei necesită abordare individuală din motiv de

sănătate sau comportament, facilitând înfierea copilului ce s-a educat până la acel moment într-un mediu familial favorabil;

p) va revizui actele normative care reglementează stabilirea statutului copilului adoptabil, astfel încât să fie solicitat acordul rudelor până la gradul III și nu până la gradul IV, după cum este în prezent;

q) va căuta posibilități de majorare a alocațiilor prevăzute anual în bugetele administrativ-teritoriale de nivelul al doilea pentru a sprijini Serviciul de asistență parentală profesionistă în condițiile creșterii prețurilor pentru consum și a celor pentru resursele energetice;

r) va acorda suportul necesar în vederea consolidării capacității instituționale și funcționale a direcțiilor/secțiilor asistență socială și protecție a familiei din cadrul autorităților publice locale, în special pentru asigurarea finanțării diverselor proiecte legate de protecția copiilor din mijloacele provenite din donații, granturi și alte surse, conform legislației;

s) va implementa programe de suport pentru familiile cu copii aflate în situație vulnerabilă, atât în ce privește sprijinul financiar și material, cât și în ce privește serviciile complementare, în vederea prevenirii abandonului copiilor;

t) va asigura cu locuință socială copiii care ies din plasament sau va prevedea alocarea acestora de mijloace financiare pentru a închiria locuință, precum și va oferi asistență în căutarea unui loc de muncă;

u) va fortifica controlul pentru a depista cu promptitudine cazurile de asistență sau de monitorizare necorespunzătoare a copiilor aflați în situație de risc, a copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească sau a copiilor rămași fără ocrotire părintească.

Art.6. - Ministerul Muncii și Protecției Sociale:

a) va realiza Programul Național pentru Protecția Copilului pe anii 2022-2026 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia, ca program de politici publice menit să consolideze sistemul de protecție socială a copilului din Republica Moldova, pentru a răspunde prompt și eficient la nevoile fiecărui copil;

b) va elabora și înainta Guvernului spre aprobare proiectul de modificare a Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, nr.270 din 2018, în scopul majorării salariului pentru asistenții parentali profesioniști;

c) va elabora și înainta Guvernului spre aprobare modificările cadrului normativ pentru a majora și ajusta urgent indemnizația pentru copil la valoarea coșului minim de consum, cu recalculare anuală în funcție de inflația anuală;

d) va găsi soluții pentru stimularea asistenților parentali care îngrijesc cupluri de frați prin remunerarea lor în funcție de numărul copiilor pe care îi au în plasament;

e) va dezvolta un sistem de protecție socială comprehensiv și integrat pentru a asigura cele mai optime condiții de creștere și educație a copiilor în familiile defavorizate, inclusiv pentru reintegrarea în mediul familial;

f) va institui și dezvolta politici, mecanisme și instrumente eficiente de colaborare interinstituțională în domeniul protecției drepturilor copiilor;

g) va evalua impactul protecției acordate copiilor rămași fără ocrotire părintească și a copiilor în situații de risc, pentru a înlătura carențele de bază în procesul de ajustare și dezvoltare a politicilor în domeniu;

h) va îmbunătăți procesul de reintegrare a copiilor dezinstituționalizați prin perfecționarea managementului de caz, în calitate de instrument complex de evaluare, asistență și monitorizare a copilului;

i) va realiza o evaluare complexă a spectrului de servicii necesare pentru asistența copiilor ai căror părinți, unul sau ambii, sunt plecați la muncă peste hotare, precum și pentru a estima numărul copiilor vulnerabili din cauza fenomenului migrației;

j) va implementa un mecanism eficace de evidență și monitorizare a situației copiilor a căror părinți/unicul părinte sunt plecați peste hotare.

Art.7. - Ministerul Finanțelor:

a) va aloca sursele financiare necesare pentru majorarea salariului asistenților parentali profesioniști;

b) va propune soluții legale concrete pentru majorarea indemnizației acordată copilului, în vederea compensării cheltuielilor necesităților specifice ale copilului din plasament;

c) va elabora, de comun cu alte autorități publice competente, proiectul de modificare a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în scopul majorării salariului asistenților parentali profesioniști.

Art.8. – Ministerul Educației și Cercetării:

a) în colaborare cu autoritățile administrației publice locale va facilita înscrierea copiilor din plasament în mod prioritar la grădinița de copii și școala din vecinătatea domiciliului asistentului parental profesionist cu beneficiere de hrană gratuită, asigurând astfel implementarea la nivel local a politicii statului în domeniul educației și soluționarea problemelor comune;

b) va identifica posibilitățile și sursele materiale pentru aprovizionarea copiilor rămași fără îngrijire părintească cu calculatoare în vederea integrării lor în procesul instructiv-educativ (orele online, proiecte și diverse sarcini de lucru în PowerPoint, clas room ș.a., la pregătirea temelor pentru acasă și aprofundarea cunoștințelor);

c) va identifica și va aplica mecanisme practice menite să faciliteze înscrierea copiilor din plasament la cursuri gratuite de limbi străine, școală muzicală, școală de dans, școală de arte plastice, ședințe cu logopedul, etc.

Art.9. – Ministerul Sănătății:

a) va identifica posibilitățile și sursele necesare compensării cheltuielilor pentru necesitățile medicale ale copiilor din plasament care suferă de afecțiuni cronice și necesită investigații sau tratament costisitor (investigații neurologice, tratamente specifice, reabilitare, medicamente și complexe de vitamine, etc.);

b) va examina posibilitățile de a oferi foi pentru tratament de reabilitare la sanatorii;

c) va identifica, de comun cu alte autorități publice competente, sursele și modalitățile de perfectare a actelor pentru copiii din plasament care, la recomandarea medicului, au nevoie de tratament la mare;

d) va examina posibilitățile de a extinde lista maladiilor și stărilor ce necesită asistență medicală finanțată din mijloacele asigurării obligatorii de asistență medicală pentru copiii beneficiari de asistență familială substitutivă, inclusiv și de a-i scuti de plata investigațiilor care nu intră în asigurarea medicală sau de a returna cheltuielile suportate de asistenții parentali profesioniști în acest sens;

e) va asigura investigarea preventivă complexă, în staționar, a stării de sănătate a copilului ce urmează a fi plasat în sistemul de asistență familială substitutivă, pentru a evita înrăutățirea stării de sănătate a copiilor;

f) va oferi asistenților parentali care îngrijesc de copii cu nevoi speciale a echipamentului necesar (cărucior, corset pentru menținerea ținutei, încălțăminte ortopedică, scutece, etc.)

g) va identifica posibilitățile de a oferi copiilor din plasament acces gratuit la bazin, la centrele de reabilitare, la recomandarea medicului;

h) va acționa hotărât pentru a aproba o unitate de asistent personal bine pregătit și instruit care să vină în ajutorul asistentului parental ce are în plasament un copil cu probleme serioase de sănătate sau un copil cu nevoi speciale;

i) va evalua posibilitățile prestării consilierii psihologice gratuite pentru asistenții parentali profesioniști, precum și copiilor în primii trei ani după ieșirea din plasament.

Art.10. – Autoritățile publice locale:

a) de comun acord cu asistenții parentali profesioniști, cu autoritățile publice competente și alte părți interesate, vor evalua necesitățile sistemului de asistență parentală profesionistă și vor înainta Guvernului propunerile de rigoare, inclusiv propuneri de modificare a cadrului normativ;

b) vor evalua activitatea prestatorilor serviciului de asistență parentală profesionistă în vederea determinării eficienței acestora, constatării suficienței resurselor și a instrumentelor necesare pentru a oferi copiilor servicii sociale specializate de calitate;

c) vor acționa cu celeritate la determinarea statutului de copil rămas temporar fără ocrotire părintească sau de copil rămas fără ocrotire părintească, pentru a reduce maxim posibil termenul de aflare a copiilor fără ocrotire;

d) vor stabili un mecanism eficient de suport 24 din 24 ore pentru asistenții parentali profesioniști, în vederea soluționării prompte a necesităților vitale specifice ale copiilor aflați în plasament;

e) de comun acord cu autoritățile publice centrale, vor îmbunătăți mecanismul de compensare a cheltuielilor personale suportate de asistenții parentali profesioniști în beneficiul copiilor aflați în plasament;

f) vor supraveghea achitarea la timp a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesionistă și casă de copii de tip familial;

g) vor estima mijloacele financiare necesare bugetelor locale, precum și volumul mijloacelor financiare ce pot fi atrase din transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul al doilea, în vederea acoperirii cheltuielilor de întreținere a copiilor beneficiari ai serviciului de asistență parentală profesionistă în condițiile creșterii prețurilor și a inflației (cheltuieli legate de frecventarea școlii, cele pentru hrană și îmbrăcăminte, pentru activități de rehabilitare, etc.). Ca urmare a evaluării necesităților, vor înainta propuneri concrete Guvernului;

h) vor întreprinde acțiuni ferme în vederea angajării de specialiști pentru protecția drepturilor copilului în cadrul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi.

Art.11. - Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.

Grigore NOVAC,
Președintele Comisiei

